

Klinika úrazovej chirurgie UN L.Pasteura Košice si pripomína 60 rokov existencie

M. Kitka

Klinika úrazovej chirurgie, Fakultná nemocnica L.Pasteura, Košice

Abstrakt

Autor v krátkom prehľade podáva históriu jedného z najstarších pracovísk úrazovej chirurgie na Slovensku. Venuje sa tiež osobnostiam, ktoré na pracovisku pôsobili a podáva stručný prehľad aktuálneho zamerania kliniky

V roku 1911 prof. Hochenegg vyzval jedného mladého rigorozanta pri skúške aby nastúpil na tamojšie úrazové oddelenie do práce. Tento študent syn truhlára z Wolfurtu sa volal Lorenz Bohler.

V roku 1925 sa L. Bohlerovi podarilo založiť vo Viedni prvú úrazovú nemocnicu so 140 lôžkami. Nebola to zásluha vedeckého poznania, ale následok zhrozenia sa poisťovacích úradníkov nad výdavkami za poisťky z invalidity po nesprávne ošetrených úrazoch.

V roku 1931–1933 úrazová „pojišťovna dělnická“ vybudovala úrazovú nemocnicu v Brne, ktorá bola otvorená za symbolickej účasti prof. L. Bohlera. Prvým prednostom sa stal prof. Novák. Otvorenie pracoviska malo veľký ohlas vo Viedni a v celej Európe. Tematika úrazov sa stala sa aj predmetom výuky na Lekárskach fakultách a mala význam pri rozvoji Československej chirurgie. Tento smer ktorý pokračoval v povojnovom období poznamenal myslenie mladého lekára Dr. Jána Bauera Dňom 1.4.1954 bol Dr. Ján Bauer ustanovený za primára novozriadeného traumatologického oddelenia KÚNZ, ktoré vzniklo na návrh vtedajšieho liečebno-preventívneho oddelenia Povereníctva zdravotníctva. Definitívne odčlenenie sa uskutočnilo 1.1.1955.

MUDr. Vojtech Blaško, zastupca primára od roku 1966 neskôr prednostu. Po začiatkoch štúdia na gymnáziu, promoval v Košiciach v roku 1958. Krátko pracoval ako obvodný lekár,

no neskôr sa venoval už chirurgii. Pracoval na chirurgi v Humennom u primára Leňa neskôr na chirurgickej klinike neskôr od roku 1964 na Oddelení úrazovej chirurgie. Bol propagátorom moderných operačných techník a hlavne jeho zásluhou sa do praxe dostali niektoré druhy na ten čas jedinečných operácií či už krytých stabilizácií alebo otvorených

Obr. 1: Primár MUDr. Vojtech Blaško

dlahových osteosyntéz. Do praxe okrem iného uviedol Weaver – Dunnovú operáciu, plastiku podľa Putti – Platta, urobil prvú DHS, predné prístupy na panvu a iné. Ale venoval sa celej škále operačných procedúr úrazovej chirurgie od dutinových poranení brucha až po skelet. Svoju funkciu vykonával dôsledne a nekompromisne voči sebe i kolektívu až do odchodu na pracovisko v Šaci, kde sa potom naplno venoval svojej obľúbenej operačnej činnosti endoprotetike koxy a v tejto oblasti je doposiaľ aktívny v želeničnej nemocnici a Rožňave.

Doc. MUDr. Oto Brandebur, CSc., prednosta kliniky úrazovej chirurgie (1986 – 1998). Študoval v Košiciach kde promoval. Pracoval na 2 roky na Patológii potom na Chirurgickej

klinike od roku 1959, kde sa venoval bežnej činnosti sekundárneho lekára neskôr odborného asistenta. Okrem všeobecnej chirurgie jeho trvalým záujmom bola starostlivosť o pacientov

Obr. 2: Prof. MUDr. Miroslav Kitka, PhD. a primár MUDr. Vojtech Blaško

postihnutých úrazom. Od roku 1986, kedy bola zriadená Klinika úrazovej chirurgie v Košiciach stal sa prednostom uvedeného pracoviska. Na klinike bolo treba etablovať výuku úrazovej chirurgie, a nielen udržať ale aj posilniť status jednotlivých oddelení.

V tom čase bola budova v havárijnom stave a klinika bola presťahovaná za chodu do chirurgického monobloku v areáli. Nebolo to jednoduché. Postupne sa situácia stabilizovala a naplno sa rozbehla činnosť kliniky. Doc. Brandebur sa okrem organizačných a pedagogických činností neustále snažil o implantáciu exaktných liečebných postupov či už na poli bežnej klinickej medicíny tak aj progresívnych operačných techník. Zaviedol liečbu nízkomolekulárnym heparínom (1. na Slovensku), zdokonalil mikrobiologické monitorovanie

a antibiotickú liečbu a jedinečné sú jeho vedomosti a praktické skúsenosti o členkových fraktúrach kde predstihol vtedajšiu dobu o mnoho rokov. Po aktívnej prednostenskej činnosti pracoval ešte krátko na našej klinike a neskôr na svojej súkromnej chirurgickej ambulancii.

Obr. 3: Doc. MUDr. Oto Brandebur, CSc

MUDr. Dušan Vanický po promócií v roku 1957 strávil učnovské roky do prvej atestácie z chirurgie v Michalovciach u primára Kukuru. Potom viedol chirurgické oddelenie v Čiernej nad Tisou a urobil atestáciu z chirurgie II. stupňa. V roku 1967 nastúpil ako sekundárny lekár na vtedajšie oddelenie úrazovej chirurgie v Košiciach. . Získal atestáciu z úrazovej chirurgie a okrem bežného režimu na oddelení sa venoval hlavne úrazovej neurochirurgii.

Bol na školeniach v Bratislave v Hradci Kralové či v Budapešti ale hlavne patrí k priekopníkom úrazovej spondylochirurgie na Slovensku. Urobil niekoľko priekopníckych operácií ako napr. prvú oteosyntézu krčnej chrbtice u nás (zhodou okolností pre neúrazovú diagnózu – eozinofilný granulóm) v roku 1984. neskôr stabilizáciu densu (C 2) v roku 1978. Venoval sa aj posudkovej činnosti ktorú vykonával aj na dôchodku.

Prezentovali sme sme troch jubilantov, ktorí aj v súčasnosti udržiavajú kontakt s našou klinikou a sú vítaní na pracovisku, pričom neraz sú aj osobnými konziliármi. Považujeme ich za trvalých priateľom našej kliniky.

Obr. 4: MUDr. Dušan Vanický

Od roku 1999 je prednostom Kliniky úrazovej chirurgie prof. Miroslav Kitka. Od roku 2001 bol zástupcom prednostu Dr. Theodoz Molčanyi, teraz docent a od roku 2013 primár kliniky.

Klinika úrazovej chirurgie poskytuje v plnom rozsahu liečebno- preventívnu starostlivosť pri riešení čerstvých úrazov a poúrazových stavov. Má charakter spádového centra, pre Košický a Prešovský kraj a čiastočne pre niektoré okresy stredného Slovenska /Liptovský Mikuláš, Revúca, Rimavská Sobota/.

Náš kolektív ošetruje v plnom rozsahu kraniocerebrálne poranenia, dutinové poranenia hrudníka a brucha, úrazy skeletu, mäkkých tkanív, periférnych nervov a ciev vrátane replantácií končatín dospelých pacientov a detí. Doliečuje všetky septické komplikácie.

Na Klinike úrazovej chirurgie sa centralizujú úrazy, ktoré nie je možné exaktne ošetriť v okresných nemocniciach. Jedná sa o špecializované operácie, pooperačnú starostlivosť a doliečovanie ťažkých kraniocerebrálnych poranení zo spádového regiónu sú to impresívne zlomeniny, kontúzie mozgu s hemorágiami, recidívne úrazové krvácania a ich komplikácie. Operačná stabilizácia luxačných fraktúr chrbtice včítane dekompresie miechového kanála a vertebroplastík ktorú sme urobili ako prví na Slovensku.

Komplikované poranenia hrudníka vyžadujúce torakoskopickú diagnostiku, prípadne torakotómiu, či stabilizačnú operáciu hrudného koša v čom má naše pracovisko absolútnu prioritu v SR a popredné postavenie v strednej EU. Brušné poranenia a ich komplikácie, sekundárne revízie brušnej dutiny. Primárne a sekundárne revízie úrazov uropoetického systému.

Panvové operácie luxačných a nestabilných fraktúr acetabula a panvového prstenca. Zložitejšie operácie dlhého skeletu, intraartikulárnych fraktúr, vrátane elastických osteosyntéz, nízko invazívnych výkonov, externých fixátorov a špecialne artroskopie.

V plnom rozsahu doriešuje polytraumy a ich komplikácie. Poskytuje úplné ošetrovanie všetkých detských úrazov. Mikrochirurgické výkony nervov a ciev, vrátane replantácií.

Riešenie septických stavov mäkkých tkanív, infektov skeletálneho charakteru a ostatných chirurgických opúrazových infektov.

V súčasnosti predstavuje posteľový fond 90 lôžok a je dnes dostatočný.

Naše pracovisko má v súčasnosti k dispozícii 5 operačných sál na II. pavilóne. Septický operačný trakt je najnovší a priestorovo separovaný.

V súčasnosti prebiehajú prípravné práce na definitívne presťahovanie. V ďalšom časovom pásme bude spustenie prevádzky a etablovanie v nových priestoroch v tesnej spolupráci s riaditeľom UNLP a LPS úsekom. Dôležitá bu maximálna koordinácia nakoľko sťahovanie

bude „za chodu“ pracoviska pri zabezpečovaní plnej schopnosti poskytovania urgentnej chirurgickej služby pre úrazových pacientov.

Adresa pre korešpondenciu:

Prof. MUDr. Miroslav Kitka, PhD.

Klinika Úrazovej chirurgie

FN L. Pasteura, Rastislavova 43, Košice